

અસ્વીકરણઃ સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

સી.આર.એ. ૬ ઓફ ૨૦૧૦

[૨૦૧૩] ૧૭ એસ.સી.આર. ૬૬૭

મહાદેવ એસ/ઓ કેરબા માસ્કે

– વિ. –

મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય એક.

(ફોજદારી અપીલ ક્રમાંક ૬ સન ૨૦૧૦)

જુલાઈ ૨૩, ૨૦૧૩

[એ.કે. પટનાયક અને ફક્કિર મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમ કાલીકુદ્દા, ન્યાયાધીશો.]

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ – કલમો ૩૬૩ અને ૩૭૬ – અપહરણ અને બળાત્કાર – આશરે ૧૫ વર્ષની વયની બાળકી અંગે – નીચલી અદાલતો દ્વારા એવો નિષ્કર્ષ કાઢીને દોષિત ઠરાવેલ કે ફરિયાદી સ્ત્રીની ઉંમર ૧૮ વર્ષથી ઓછી હતી – ઠરાવાયુંઃ ફરિયાદી સ્ત્રીના વર્ણનને, જેને રાસાયણિક વિશ્લેષકના અહેવાલ તેમજ તબીબી પુરાવાથી સંપૂર્ણ સમર્થન મળ્યું હતું, ધ્યાનમાં લેતા, અપીલકર્તાને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યો હતો – દોષારોપણ યથાવત્ રાખવામાં આવે છે।

ફોજદારી કાર્યવાહી – બળાત્કારનો મામલો – ફરિયાદી સ્ત્રીની ઉંમરનું નિર્ધારણ – ફરિયાદી સ્ત્રીની ઉંમર અંગે ડૉક્ટરની અભિપ્રાય – જો એવો અભિપ્રાય ફરિયાદી સ્ત્રીની ઓસિફિકેશન તપાસ જેવી વૈજ્ઞાનિક તપાસ કર્યા વિના બનાવવામાં આવ્યો હોય, તો તેના પર આધાર રાખી શકાય નહીં – જુવેનાઈલ જસ્ટિસ નિયમોના નિયમ ૧૨(૩)(બી) માં સ્પષ્ટ જોગવાઈ છે કે નિયમ ૧૨(૩)(એ)(૧) અને (૩) હેઠળ વર્ણવેલ વૈકલ્પિક પદ્ધતિઓના અભાવે જ તબીબી અભિપ્રાય મેળવવામાં આવી શકે – જુવેનાઈલ (કેર એન્ડ પ્રોટેક્શન) નિયમો, ૨૦૦૭ – નિયમ ૧૨(૩)(એ)(૧) અને (૩) તથા ૧૨(૩)(બી)।

ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા અપીલકર્તા-આરોપી સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમો ૩૬૩, ૩૭૬ અને ૫૦૬ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી. ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એવો

હતો કે ફરિયાદી યુવતી (૧૫ વર્ષીય કન્યા), જે ‘ભજન’ ગાનના કાર્યક્રમોમાં ભાગ લેતી હતી, તેની ઓળખાણ અપીલકર્તા-આરોપી સાથે થઈ, જે સંગીતકાર અને ગાયક હતો. તેણે તેણીને તેના ‘ભજન’ અને ગીતોની ઓડિયો કેસેટ્સ તૈયાર કરવા માટે પોતાની સાથે આવવા લલચાવી, જેથી તેને ઘણાં પૈસા મળે. એક દિવસે તેણે તેણીને પોતાની સાથે બીજા રાજ્યમાં જવા સમજાવી અને પોતાના ઘરમાંથી દાગીના લાવવા કહ્યું. પરિણામે, ફરિયાદી યુવતીએ રૂપિયા એક લાખ મૂલ્યનાં સોનાનાં દાગીનાં લીધાં અને તેની સાથે ગઈ. આરોપીએ તેણીને પોતાના સગાંના ઘરમાં એક મહિના ૨૦ દિવસથી વધુ સમય સુધી બંધક રાખી અને બળજબરીપૂર્વક શારીરિક સંબંધ બાંધ્યો. જ્યારે તેને ખબર પડી કે ગુમ થયાની નોંધ કરવામાં આવી છે, ત્યારે તેણે ફરિયાદી યુવતીને તેના સ્થાને પરત લાવી. નીચલી અદાલતે આરોપીને લગાવવામાં આવેલા ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવ્યો. વડી અદાલતે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમો ૩૬૩ અને ૩૭૬ હેઠળની દોષિતતા યથાવત્ રાખી, પરંતુ કલમ ૫૦૬ હેઠળ તેને નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યો. તેથી વર્તમાન અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલ નામંજૂર કરતાં, અદાલતે નિર્ણય:

૧.૧. ફરિયાદી પક્ષની પીડિતા પી.ડબ્લ્યુ.-૩ ની વય વિશે ન્યાયસંગત નિષ્કર્ષે પહોંચવા માટે આવશ્યક દરેક સંબંધિત પરિબળનો યોગ્ય રીતે વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને પરિણામે ઘટનાના સમયે પીડિતા ૧૮ વર્ષથી ઓછી વયની હતી એવો નીચલી અદાલત દ્વારા કરાયેલ અને વડી અદાલત દ્વારા પુષ્ટિ કરાયેલ નિષ્કર્ષ સંપૂર્ણપણે યોગ્ય હતો. [ફકરો ૮] [૬૭૩-સી]

૧.૨. માત્ર પી.ડબ્લ્યુ.-૮ (ડૉક્ટર)ના અભિપ્રાયના આધારે, જેઓએ પોતાની સાક્ષીમાં એવું જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદીનીની ઉંમર ૧૭ થી ૨૫ વર્ષ વચ્ચે હોઈ શકતી હતી, ફરિયાદીનીની ઉંમર સ્વીકારી લેવામાં આવી શકતી નહોતી. નીચલી અદાલતે યોગ્ય રીતે નિષ્કર્ષ નોંધ્યો હતો કે પી.ડબ્લ્યુ.-૮ના જણાવેલા વર્ણન પર આધાર રાખવા માટે ફરિયાદીનીની ચોક્કસ ઉંમર નિર્ધારિત કરવા ઓસિફિકેશન ટેસ્ટ જેવી વૈજ્ઞાનિક તપાસ કરાવવામાં આવવી જરૂરી હતી, જે વર્તમાન કેસમાં કરવામાં આવી નહોતી. [ફકરો ૯] [૬૭૩-ડી-એફ]

૧.૩. જુવેનાઇલ જસ્ટિસ (કેર એન્ડ પ્રોટેક્શન) નિયમો, ૨૦૦૭ ના નિયમ

૧૨(૩)(બી) હેઠળ ખાસ કરીને એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે નિયમ ૧૨(૩)(એ)(૧) થી (૩) હેઠળ વર્ણવેલ વૈકલ્પિક પદ્ધતિઓના અભાવે જ તબીબી અભિપ્રાય માંગવામાં આવી શકે. કિશોરની ઉંમર નિર્ધારિત કરવા માટે અમલમાં રહેલા આવા વૈધાનિક નિયમના પ્રકાશમાં, પીડિતાની ઉંમર નિર્ધારિત કરવાની હેતુસર અદાલતો દ્વારા પણ એ જ માપદંડ યોગ્ય રીતે અનુસરવામાં આવી શકે. [પરિચ્છેદ ૧૧] [૬૭૪-સી-ડી]

૧.૪. વર્તમાન કેસમાં, તે શાળાએ, જેમાં ફરિયાદી સ્ત્રીએ તેનો પમો ધોરણ અભ્યાસ કર્યો હતો, દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો ઉપલબ્ધ હતા અને જણાવેલ શાળાએ આંક ૫૪ હેઠળ જારી કરેલા શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્રમાં ફરિયાદી સ્ત્રીની જન્મતારીખ ૨૦.૦૫.૧૯૯૦ તરીકે સ્પષ્ટપણે નોંધવામાં આવી હતી, તથા આ દસ્તાવેજનું પુરવારણ પણ પી.ડબલ્યુ.-૧૧ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. આ ઉપરાંત, પ્રાથમિક શાળાએ, જ્યાં ફરિયાદી સ્ત્રીએ તેનું પ્રારંભિક શિક્ષણ મેળવ્યું હતું, જાળવેલ ટ્રાન્સફર સર્ટિફિકેટ તેમજ પ્રવેશ ફોર્મમાં પણ જન્મતારીખ ૨૦.૫.૧૯૯૦ હોવાનું પુષ્ટિ કરવામાં આવ્યું હતું. ઘટના બનેલા સમયે ફરિયાદી સ્ત્રીની વય ૧૮ વર્ષથી ઓછી હતી એવો નિષ્કર્ષ કાઢવા માટે નીચેની અદાલતો દ્વારા ઉક્ત પુરાવા ઉપર રાખવામાં આવેલ આધાર સંપૂર્ણપણે ન્યાયસંગત હતો. [પરા ૧૨] [૬૭૪-ઈ-જી]

૨.૧. ફરિયાદિની પી.ડબલ્યુ.-૩ એ પોતાના સાક્ષ્યમાં દરેક સૂક્ષ્મ વિગત વર્ણવી હતી કે કેવી રીતે અપીલકર્તાએ તેની સાથે ભજનગીતો ગાતા વખતે થયેલા પરિચયનો લાભ લઈને તેને લલચાવી, કેવી રીતે તેણે એવું કહી તેને સમજાવી કે તેના ભજનોનું ઓડિયો કેસેટમાં રેકોર્ડિંગ કરાવવાથી તે ઘણાં પૈસા કમાઈ શકશે અને તે બહાને તેને રૂ.૧ લાખ કિંમતના સોનાના દાગીના ઘરેથી લઈ જવા પ્રેરિત કરી અને આ રીતે તેનો વિશ્વાસ સંપાદિત કરીને તેને પોતાની સાથે લઈ ગયો, તથા તેને એવા સ્થળે રાખીને જ્યાં તે સ્થાનિક ભાષાથી અજાણ હતી, પોતાની સંગતનો દુરુપયોગ કર્યો અને અંતે ઓછામાં ઓછા એક મહિના અને વીસ દિવસથી વધુ સમય સુધી તેના ઉપર શારીરિક અત્યાચાર કર્યો. જે અવધિ દરમિયાન તેને તેની કસ્ટડીમાં રાખવામાં આવી હતી, તે દરમિયાન અપીલકર્તાના વર્તનનું સજીવ વર્ણન

ફરિયાદિનીએ સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કર્યું હતું અને અપીલકર્તાની તરફથી કરવામાં આવેલી જેટલી પણ જિરહ થઈ, તેનાથી તેના નિવેદનમાં તેને અવિશ્વસનીય ઠરાવવા યોગ્ય કોઈ નિર્વિવાદ વિરોધાભાસ બહાર આવ્યો ન હતો. ફરિયાદિનીનું વર્ણન રાસાયણિક વિશ્લેષકના અહેવાલ તેમજ વૈદ્યકીય સાક્ષ્યથી સંપૂર્ણપણે સમર્થિત હતું. [પરા ૧૫] [૬૭૬-સી-૭]

૧૬. આવી પરિસ્થિતિઓમાં, નીચલી અદાલતે અપીલકર્તાને તેના વિરુદ્ધ આક્ષેપિત ગુનાઓ માટે યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યો હતો. અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમો ૩૬૩ અને ૩૭૬ હેઠળના ગુનાઓમાં દોષિત ઠેરવવાના નીચલી અદાલતના નિષ્કર્ષને વડી અદાલતે પણ વધુમાં ચથાવત્ રાખ્યો હતો. વડી અદાલતનો નિષ્કર્ષ પણ સંપૂર્ણપણે વાજબી છે. [પરિછેદ ૧૬ અને ૧૭] [૬૭૬-એચ; ૬૭૭-એ-બી]

સી લિટ્ટુ ઉર્ફે રાજેશ અને અન્ય વિ. હરિયાણા રાજ્ય એ.આઈ.આર. (૨૦૧૩) એસ.સી. ૧૭૮૪ – ઉપર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

કેસ કાયદા સંદર્ભ:

એ.આઈ.આર. (૨૦૧૩) એસ.સી. ૧૭૮૪ પરિરછેદ ૧૮ માટે અવલંબિત કરવામાં આવ્યો હતો।

=====

ફોજદારી અપીલી અધિકારક્ષેત્ર : ફોજદારી અપીલ ક્રમાંક ૬ ઓફ ૨૦૧૦.

મુંબઈની ન્યાયિક વડી અદાલત, ઔરંગાબાદ ખંડપીઠ દ્વારા ફોજદારી અપીલ ક્રમાંક ૭૬૪/૨૦૦૬ માં તા. ૦૫.૦૩.૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

રમેશ્વર પ્રસાદ ગોયલ, અપીલકર્તા તરફથી.

સુશિલ કરંઝકર, સંજય ખાડે, આશા ગોપાલન નાયર પ્રતિવાદીઓ તરફથી.

અદાલતનો ચુકાદો નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યો હતો દ્વારા
ચુકાદો :-

૧. બોમ્બે વડી અદાલતની ઔરંગાબાદ ખંડપીઠે ફોજદારી નં. ૭૬૪/૨૦૦૬ માં તા.

૦૫.૦૩.૨૦૦૮ના રોજ આપેલા ચુકાદા અને આદેશમાંથી (ભારતીય દંડ સંહિતાની

કલમો ૩૬૩, ૩૭૬ અને ૫૦૬). અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૬૩ હેઠળના ગુનામાં ત્રણ વર્ષની કઠોર કેદ, રૂ. ૩૦૦૦/- દંડ સાથે, અને દંડ ન ભર્યે છ મહિનાની કઠોર કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી; ઉપરાંત, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૭૬ હેઠળના ગુનામાં તેને સાત વર્ષની કઠોર કેદ, રૂ. ૫૦૦૦/- દંડ સાથે, અને દંડ ન ભર્યે બે વર્ષની કઠોર કેદની સજા વધુમાં ફટકારવામાં આવી હતી. નીચલી અદાલતે અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૫૦૬ હેઠળ પણ દોષિત ઠેરવી, એક વર્ષની કઠોર કેદ, રૂ. ૧૦૦૦/- દંડ સાથે, અને દંડ ન ભર્યે બે મહિનાની કઠોર કેદની સજા ફટકારેલી હતી.

૨. વડી અદાલતે આક્ષેપિત ચુકાદા દ્વારા, યદ્યપિ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૬૩ અને ૩૭૬ હેઠળના ગુનાઓ બાબતે થયેલ દોષિત ઠરાવ અને સજાને યથાવત્ રાખી હતી, પરંતુ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૫૦૬ હેઠળના ગુના માટેની સજા રદ કરી હતી।

૩. સંક્ષિપ્તમાં જે તથ્યો જણાવવા જરૂરી છે તેવા છે કે પીડબ્લ્યુ-૩, ફરિયાદી પીડિતા, ગુનો આચરાયો તે સમયે આશરે ૧૫ વર્ષની વયની હતી અને તે જુનિયર કોલેજમાં ૧૧મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરતી હતી. તેના પિતા પોલીસ હેડ કોન્સ્ટેબલ હતા. ફરિયાદી પીડિતા પોતાના માતા-પિતા, બહેન અને બે નાનાં ભાઈઓ સાથે લાતુર ખાતે પોલીસ લાઈનમાં આવેલ તેના પિતાના સરકારી ક્વાર્ટરમાં રહેતી હતી. તેને સંગીતનો વિશેષ શોખ હતો અને તે ભજન ગાયનમાં ભાગ લેતી હતી. અપીલકર્તા, જે સંગીતકાર અને ગાયક હોવાનો પણ જણાવાયો છે, તે ફરિયાદી પીડિતા સાથે ભજન કાર્યક્રમોમાં તેની સાથે ભાગ લેવાના કારણે પરિચિત બન્યો

હતો અને તેણે તેને એ કહીને લલચાવી હતી કે જો તે તેની સાથે હૈદરાબાદ ભજનો અને ગીતોની ઑડિયો કેસેટો તૈયાર કરવા જશે, તો તે ઘણાં પૈસા કમાઈ શકશે.

જ. ૧૮.૦૯.૨૦૦૫ના રોજ સવારે, જ્યારે ફરિયાદી સ્ત્રી પોતાના ઘરમાં સંપૂર્ણ એકલી હતી, ત્યારે અપીલકર્તાએ તેની પાસે જઈ, તેને પોતાની સાથે હૈદરાબાદ જવા માટે પ્રેરિત કરી હોવાનું આક્ષેપ છે અને જ્યારે તેણે તેને જણાવ્યું કે તેની પાસે ખર્ચ કરવા માટે પૈસા નથી, ત્યારે અપીલકર્તાએ તેને પોતાના ઘરમાંથી દાગીના લાવવા કહ્યું હોવાનું કહેવાય છે, જેથી હૈદરાબાદ જવાના હેતુ માટે તેનો ઉપયોગ કરી શકાય, અને તેને એવું પણ કહ્યું હતું કે ફરિયાદી સ્ત્રીના ભજનગીતોના ઑડિયો કેસેટોના રેકોર્ડિંગ દ્વારા ઘણાં પૈસા કમાઈ શકાય. અપીલકર્તા પોતાના લાલચ અને પ્રલોભનમાં સફળ રહ્યો હોવાનું કહેવાય છે, જેના પરિણામે ફરિયાદી સ્ત્રી અપીલકર્તા સાથે ગઈ અને હૈદરાબાદ ગયા બાદ તથા ત્યાંથી કર્નૂલ (આંધ્ર પ્રદેશ) ખાતે આવેલા એક સગાના ઘેર વહેલી સવારે પહોંચ્યા પછી, અપીલકર્તાએ તેને તે સ્થળે એક મહિનો અને વીસ દિવસ સુધી ગેરકાયદેસર રીતે બંધક બનાવી બળજબરીપૂર્વક શારીરિક સંબંધ બાંધ્યો હોવાનું આક્ષેપ છે. જણાવાયેલા સમયગાળા દરમિયાન, અપીલકર્તાએ તે જ ગુનામાં વારંવાર પ્રવૃત્તિ કરી હોવાનું કહેવાય છે, જ્યાં સુધી તેને ફરિયાદ નોંધાઈ હોવાની જાણ ન થઈ અને ત્યારબાદ તે પોતે જ તેને પાછી લાતૂર લાવ્યો. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં અપીલકર્તા સામે અપહરણ, બળાત્કાર અને ફોજદારી ધમકીના ગુનાઓ બાબતે કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી, જેનો અંતે તેના દોષિત ઠરાવ તથા તેની ઉપર લાદવામાં આવેલ સજા સુધી પરિણતિ થઈ, અને વડી અદાલતે પડકારાયેલા ચુકાદામાં તેની પુષ્ટિ કરી.

૫. ફરિયાદ પક્ષના કેસના સમર્થનમાં પી.ડબ્લ્યુ.-૧ થી ૧૩ની તપાસ કરવામાં આવી હતી અને અનેક આંકો પણ નિશાનિત કરવામાં આવ્યા હતા. અમારા વર્તમાન હેતુ માટે, તુકારામ નાગનાથ સુરવસે (પી.ડબ્લ્યુ.-૧), પીડિતા (પી.ડબ્લ્યુ.-૩) અને ડૉ. અરુણા વર્તે (પી.ડબ્લ્યુ.-૮), જેઓએ પીડિતાની તબીબી તપાસ કરી હતી તે તબીબ, તેમજ તે શાળાની મુખ્ય શિક્ષિકા (પી.ડબ્લ્યુ.-૧૧) અને મુખ્ય શિક્ષક (પી.ડબ્લ્યુ.-૧૨), જેમાં પીડિતાએ પોતાનું શાળાશિક્ષણ મેળવ્યું હતું, તેમની સાક્ષીનો ઉલ્લેખ કરવો પૂરતો રહેશે.

૬. પીડબ્લ્યુ-૧, તુકારામ નાગનાથ સુરવસે, જે પીડિતાના પિતા છે, તેમણે આંક-૨૬ મુજબ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. પીડબ્લ્યુ-૩ પીડિતા છે. પીડબ્લ્યુ-૮ ડૉ. અરુણા વાર્ટે છે, જેમણે પીડબ્લ્યુ-૩ની તબીબી તપાસ કરી હતી અને તેમના મારફતે આંક ૩૮ મુજબનો તબીબી અહેવાલ ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યો હતો. પીડબ્લ્યુ-૧૧ દુન્યનેશ્વર વિદ્યાલયની મુખ્ય શિક્ષિકા છે, જ્યાં પીડિતાને પમા ધોરણમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. પીડબ્લ્યુ-૧૧એ આંક ૫૪, શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર, ૨જૂ કર્યું હતું, જેમાં પીડિતાની જન્મતારીખ ૨૦.૦૫.૧૯૯૦ હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. પીડબ્લ્યુ-૧૨, ઉત્તમરાવ જાધવ, જે લાતુરની જવાહર પ્રાથમિક શાળાના મુખ્ય શિક્ષક છે, તેમણે જણાવ્યું હતું કે પીડિતાને તેમની શાળામાં ૩૦.૦૮.૧૯૯૫ના રોજ ૧લા ધોરણમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી, અને દાખલા વખતે પીડિતાના પિતાએ ગ્રામ પંચાયત દ્વારા જારી કરાયેલ જન્મપ્રમાણપત્ર ૨જૂ કર્યું હતું, જેમાં પીડિતાની જન્મતારીખ ૨૦.૦૫.૧૯૯૦ હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. પીડબ્લ્યુ-૧૨એ પ્રવેશ ફોર્મ આંક ૫૬ અને ટ્રાન્સફર પ્રમાણપત્ર આંક

૫૭ રજૂ કર્યા હતા, જેમાં પીડિતાની જન્મતારીખ ૨૦.૦૫.૧૯૯૦ તરીકે દર્શાવવામાં આવી છે.

૭. નીચલી અદાલતે ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષી-૧, ૧૧ અને ૧૨ના પુરાવા તેમજ આંક ૫૩, ૫૪, ૫૫, ૫૬ અને ૫૭નો વિચાર કરીને એવો નિષ્કર્ષ કર્યો કે જે ગુનાનું આચરણ ૨૦.૦૯.૨૦૦૫ના રોજ શરૂ થયું અને ૦૭.૧૧.૨૦૦૫ સુધી ચાલુ રહ્યું, તે સમયે ફરિયાદિનીની ઉંમર અંદાજે ૧૫ વર્ષ અને ૪ મહિના હતી.

૮. જ્યારે અમે અપીલકર્તાની વયના મુદ્દા અંગે નીચલી અદાલતે સાક્ષી પી.ડબલ્યુ.-૧૧ અને ૧૨ તેમજ આંક ૫૦, ૫૩, ૫૪ થી ૫૭ના વિશ્લેષણ સાથે કરેલી ચર્ચાનું પરિશીલન કરીએ છીએ, ત્યારે અમને જણાય છે કે ફરિયાદી સ્ત્રી સાક્ષી પી.ડબલ્યુ.-૩ની વય અંગે ન્યાયસંગત નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટે જરૂરી દરેક સંબંધિત પરિબલનો યોગ્ય રીતે વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને પરિણામે નીચલી અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ અને વડી અદાલત દ્વારા પુષ્ટિ કરાયેલ તે નિષ્કર્ષ કે ઘટના સમયે ફરિયાદી સ્ત્રીની વય ૧૮ વર્ષથી ઓછી હતી, તે સંપૂર્ણપણે ન્યાયસંગત હતો.

૯. અપીલકર્તા તરફથી વિદ્વાન વકીલે, પી.ડબલ્યુ.-૮ એટલે કે ફરિયાદીની તબીબી તપાસ કરનાર ડૉક્ટરના પુરાવાનો સંદર્ભ આપી, ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષમાં ખામી શોધવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. તેણીએ પોતાના પુરાવામાં જણાવ્યું હતું કે તેની તપાસના આધારે તે કહી શકે કે પીડિતાનું વય ૧૭ થી ૨૫ વર્ષ વચ્ચે હોઈ શકે. તેમ છતાં, તે માનવું પડશે કે નીચલી અદાલતે પણ આ રજૂઆતનો જે ઈનકાર કર્યો હતો તે સંપૂર્ણપણે યોગ્ય અને ન્યાયસંગત હતો. નીચલી અદાલતે એવું નોંધ્યું છે કે

પી.ડબલ્યુ.-૮ ડૉક્ટરના ઉપરોક્ત વર્ણન પર આધાર રાખવા માટે, પીડિતાનું ચોક્કસ વય નક્કી કરવા અસ્થિ-સઘનતા પરીક્ષણ જેવા વૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણો કરાવવામાં આવવા જોઈએ હતા, જે હાલના કેસમાં કરવામાં આવ્યા નહોતાં; તેથી, માત્ર પી.ડબલ્યુ.-૮ના અભિપ્રાયના આધારે પીડિતાનું વય સ્વીકારી શકાય તેમ નહોતું.

૧૦. આ સંદર્ભમાં, અમે જુવેનાઈલ જસ્ટિસ (કેર એન્ડ પ્રોટેક્શન) ૩૯સ, ૨૦૦૭ માં સમાવાયેલ એક વૈધાનિક જોગવાઈનો પણ ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ, જેમાં નિયમ ૧૨ હેઠળ, એક કિશોરની વય નક્કી કરતી વખતે અનુસરવાની પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે. આ સંદર્ભમાં ઉક્ત જોગવાઈનો ઉલ્લેખ કરવો ઉપયોગી રહેશે, કારણ કે ઉક્ત નિયમોના નિયમ ૧૨(૩) હેઠળ એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે કાયદા સાથે સંઘર્ષમાં આવેલ બાળક અથવા કિશોર સંબંધિત દરેક મામલામાં, વય નિર્ધારણ અંગેની તપાસ અદાલત અથવા બોર્ડ દ્વારા અથવા, પ્રસંગોપાત, સમિતિ દ્વારા પુરાવો મેળવીને હાથ ધરવામાં આવશે:

(એ)(૧) મેટ્રિક્યુલેશન અથવા તેની સમકક્ષ પ્રમાણપત્રો, જો ઉપલબ્ધ હોય; અને તેનાં અભાવે;

(૨) શાળા (પ્લે સ્કૂલ સિવાયની) માંથી જન્મતારીખનું પ્રમાણપત્ર; જ્યાં પ્રથમ ભણતર લીધું હોય તે; અને તેની ગેરહાજરીમાં;

(૩) કોઈ નિગમ અથવા નગરપાલિકા સત્તા અથવા પંચાયત દ્વારા આપવામાં આવેલ જન્મ પ્રમાણપત્ર;

૧૧. નિયમ ૧૨ (૩) (બી) હેઠળ, ખાસ કરીને એવું જોગવાયું છે કે નિયમ ૧૨

(૩) (એ) (૧) થી (૩) હેઠળ વર્ણવેલ વૈકલ્પિક પદ્ધતિઓના અભાવે જ તબીબી અભિપ્રાય મેળવવામાં આવી શકે. કિશોરની ઉંમર નિર્ધારિત કરવા માટે પ્રચલિત એવા આ વૈધાનિક નિયમના પ્રકાશમાં, અમારા વિચારપૂર્વકના અભિપ્રાય મુજબ, પીડિતાની ઉંમર નિર્ધારિત કરવાની દૃષ્ટિએ પણ અદાલતો દ્વારા એ જ માપદંડ યથાર્થ રીતે અનુસરવામાં આવી શકે છે.

૧૨. અમારી ઉપરોક્ત ચુકિતના પ્રકાશમાં, હાથ ધરાયેલા આ કેસમાં, તે શાળાએ, જેમાં ફરિયાદી પીડિતાએ તેણીનું પમું ધોરણ ભણ્યું હતું, જારી કરેલા પ્રમાણપત્રો ઉપલબ્ધ હતા અને ઉક્ત શાળાએ આંક ૫૪ હેઠળ જારી કરેલા શાળા છોડ્યાના પ્રમાણપત્રમાં ફરિયાદી પીડિતાની જન્મતારીખ ૨૦.૦૫.૧૯૯૦ તરીકે સ્પષ્ટપણે નોંધવામાં આવી હતી, અને આ દસ્તાવેજ સરકારી સાક્ષી-૧૧ દ્વારા પણ સાબિત કરવામાં આવ્યો હતો. ટ્રાન્સફર પ્રમાણપત્ર ઉપરાંત, પ્રાથમિક શાળા લાતુર દ્વારા જાળવવામાં આવેલ પ્રવેશ ફોર્મ, જ્યાં ફરિયાદી પીડિતાએ તેનો પ્રારંભિક અભ્યાસ કર્યો હતો, તે પણ જન્મતારીખ ૨૦.૫.૧૯૯૦ હોવાનું પુષ્ટિ કરે છે. ફરિયાદી પીડિતાની વય ઘટના સમયે ૧૮ વર્ષથી ઓછી હતી એવો નિષ્કર્ષ કાઢવા માટે નીચલી અદાલતોએ ઉક્ત પુરાવા પર જે આધાર મૂક્યો હતો તે સંપૂર્ણપણે યોગ્ય હતો અને તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે અમને કોઈ યોગ્ય આધાર જણાતો નથી.

૧૩. ઉપરોક્ત સ્થિતિ કે ફરિયાદી યુવતી અવચસ્ક હતી તે સંપૂર્ણપણે સ્થાપિત થયેલી જણાયા પછી, ત્યારબાદ તપાસવાની જરૂરિયાત ધરાવતો એકમાત્ર અન્ય પ્રશ્ન એ છે કે અપીલકર્તાએ તેના પર કર્યો હોવાનું આક્ષેપિત કરાયેલ ચોંન આક્રમણ, અને એવો આક્ષેપ નીચલી અદાલતો સમક્ષ સંતોષકારક રીતે સ્થાપિત થયો હતો કે

કેમ. આ સંદર્ભમાં, ફરિયાદી યુવતી ગુમ થયેલી જણાયા પછી, પી.ડબ્લ્યુ.-૧ એ પોતાની પુત્રીને શોધવા માટે પ્રારંભિક શોધખોળ કર્યા બાદ, ગાંધી ચોક પોલીસ સ્ટેશનમાં ગુમ થયાની નોંધ નોંધાવી હોવાનું જણાવ્યું હતું, જેમાં તેણી રૂપિયા ૧ લાખના મૂલ્યના સોનાના દાગીનાઓ સાથે ગુમ હોવાનું આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ શોધખોળ ચાલુ રહી અને ફરિયાદ પક્ષ મુજબ અપીલકર્તા પોતે જ ફરિયાદી યુવતીને તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૦૫ના રોજ બાબળગાંવ ગામે પરત લાવ્યો હતો, ત્યારબાદ આ ગુનો ગુનો ક્રમાંક ૨૧૯/૨૦૦૫ તરીકે નોંધાયો હતો.

૧૪. ફરિયાદિનીને સલામત કબજામાં લેવામાં આવ્યા પછી, તેનો દિનાંક ૧૦.૧૧.૨૦૦૫ ના રોજ પીડબ્લ્યુ-૮, ડૉ. અરુણા વર્તે દ્વારા તબીબી પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું, જેમણે આંક ૪૩ મુજબનું પ્રમાણપત્ર જારી કર્યું હતું. આંક ૪૩ના પ્રમાણપત્ર મુજબ, પીડબ્લ્યુ-૮ એ ખાતરી આપી હતી કે હાયમન જૂનું ફોટેલું હતું અને ફરિયાદિની યૌન સંભોગ માટે વપરાયેલી હતી. પીડબ્લ્યુ-૮ એ પોતાની દ્વારા જારી કરાયેલ આંક ૪૩નું તબીબી પ્રમાણપત્ર પણ સાબિત કર્યું હતું. પીડબ્લ્યુ-૮ એ વધુમાં ખાતરી આપી હતી કે રાસાયણિક વિશ્લેષણ અહેવાલના આધારે, તેમણે તબીબી પ્રમાણપત્ર જારી કર્યું હતું અને આંક-૪૩ના પ્રમાણપત્રની વિગતોની પુષ્ટિ કરી હતી, જેમાં તેમણે એવો અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે ફરિયાદિની યૌન સંભોગ માટે વપરાયેલી હતી. જ્યારે રાસાયણિક વિશ્લેષણ અહેવાલની નીચલી અદાલતે તપાસ કરી, ત્યારે નીચલી અદાલતે આંક ૬૦ અને ૬૧માં આવેલ રાસાયણિક વિશ્લેષણ અહેવાલની વિગતોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે અને જેનો સંદર્ભ લઈ શકાય છે, જે પરિચ્છેદ ૨૭ માં જણાવાયું છે. પરિચ્છેદ ૨૭ નીચે મુજબ છે:

૨૭. સી.એ. અહેવાલ આંક ૬૬ ડ્રિયાદી સ્ત્રીની જંગિયા અને પેટીકોટ તથા આરોપીની નિકર સંબંધિત છે અને તેની વિશ્લેષણની પરિણામમાંથી જાણવા મળે છે કે ડ્રિયાદી સ્ત્રીની જંગિયા અને પેટીકોટ તથા આરોપીની નિકર પર વીર્યના ડાઘ મળ્યા હતા અને દર્શાવાયેલા વીર્યનો રક્તસમૂહ એવી છે. સી.એ. અહેવાલ આંક ૬૧ ડ્રિયાદી સ્ત્રીના રક્ત, યોનિ સ્વાબ અને જઘનવાળ સંબંધિત છે અને તેની વિશ્લેષણની પરિણામમાંથી જાણવા મળે છે કે યોનિ સ્વાબ અને જઘનવાળ પર કોઈ વીર્ય જણાયું નથી અને રક્તસમૂહ 'બી' છે. સી.એ. અહેવાલ આંક ૬૨ આરોપીના વીર્ય, જઘનવાળ અને રક્ત સંબંધિત છે અને વિશ્લેષણના પરિણામમાંથી જાણવા મળે છે કે આરોપીનો રક્તસમૂહ 'એવી' છે; તેમજ, આરોપીના જઘનવાળ પર કોઈ વીર્ય જણાયું નથી. હવે, ઉપરોક્ત સી.એ. અહેવાલમાંથી એ સ્પષ્ટ થયું કે ડ્રિયાદી સ્ત્રીની જંગિયા અને પેટીકોટ પર મળેલું વીર્ય આરોપીનું છે, કારણ કે આરોપીના રક્તસમૂહ તેમજ ડ્રિયાદી સ્ત્રીના ઉપરોક્ત કપડાં પર મળેલા વીર્યનો રક્તસમૂહ એકસરખો છે. તેથી, આ સી.એ. અહેવાલો ડ્રિયાદી સ્ત્રીના નિવેદનને આ આધાર આપવા માટે સમર્થન કરે છે કે આરોપીએ ડ્રિયાદી સ્ત્રી પર બળાટકાર કર્યો છે. (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

૧૫. નીચેની અદાલતો દ્વારા નોંધવામાં આવેલ રાસાયણિક વિશ્લેષણ અહેવાલની બાબતો ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યારે અમે ડ્રિયાદી સ્ત્રી સાક્ષી પી.ડબલ્યુ.-૩ની જુબાની પર વિચાર કરીએ છીએ, ત્યારે અમને જણાય છે કે તેણે દરેક સૂક્ષ્મ વિગત વર્ણવી હતી કે કેવી રીતે અપીલકર્તાએ ભજનગીતો ગાતી વખતે તેના સાથે થયેલા પરિચયનો લાભ લઈને તેને લલચાવી, કેવી રીતે તેણે એવું કહીને તેને સમજાવી કે

તેના ભજનોનું ઓડિયો કેસેટમાં રેકોર્ડિંગ કરાવવાથી તેને ઘણો મોટો નાણાકીય લાભ થશે અને તે બહાને તેને રૂપિયા ૧ લાખ મૂલ્યના સોનાના આભૂષણો ઘરેથી સાથે લઈ આવવા પ્રેરિત કરી, અને આ રીતે તેનો વિશ્વાસ પ્રાપ્ત કરીને તેને પોતાની સાથે જવા માટે તૈયાર કરી અને પોતાની સંગતનો દુરુપયોગ કરીને તેને કર્નૂલ ખાતે એવી જગ્યાએ રાખી જ્યાં તેને સ્થાનિક તેલુગુ ભાષાનું જ્ઞાન નહોતું, અને અંતે ઓછામાં ઓછા એક મહિના અને વીસ દિવસથી વધુ સમય સુધી તેની સાથે શારીરિક દુર્વ્યવહાર કર્યો. તેને તેની અટકાયત હેઠળ રાખવામાં આવેલી અવધિ, એટલે કે ૨૦.૦૯.૨૦૦૫ થી ૦૭.૧૧.૨૦૦૫ દરમિયાન અપીલકર્તાનું વર્તન કેવું હતું તેનું જીવંત વર્ણન ફરિયાદી સ્ત્રીએ સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કર્યું હતું, અને અપીલકર્તાની તરફેણી થયેલી કેટલાય પ્રમાણની જિરહ છતાં પણ તેની જુબાનીમાં એવો કોઈ સ્પષ્ટ વિરોધાભાસ બહાર આવ્યો નહોતો કે જેના આધારે તેની જુબાની પર અવિશ્વાસ રાખી શકાય. નીચલી અદાલતે પણ તેની જુબાની અંગે વિસ્તૃત રીતે ચર્ચા કરીને એવો નિષ્કર્ષ નોંધ્યો હતો કે ફરિયાદી સ્ત્રીનો વર્ણન રાસાયણિક વિશ્લેષકના અહેવાલ તેમજ તબીબી પુરાવાથી સંપૂર્ણપણે સમર્થિત હતો.

૧૬. આવી પરિસ્થિતિઓમાં, અમારા વિચારપૂર્વકના મત મુજબ, નીચલી અદાલતે અપીલકર્તાને તેની સામે મૂકાયેલા આરોપિત ગુનાઓ માટે યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યો હતો. નીચલી અદાલતે અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૬૩ અને ૩૭૬ હેઠળના ગુનાઓમાં દોષિત ઠેરવ્યો હતો તે નિષ્કર્ષને વડી અદાલતે પડકારાયેલ ચુકાદા દ્વારા વધુમાં ચથાવત્ રાખ્યો હતો. જોકે, વડી અદાલતે એવું નિષ્કર્ષ આપ્યું કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૫૦૬ હેઠળના ગુનામાં થયેલી દોષિતતા પુરાવાથી

પૂરતી રીતે સમર્થિત નહોતી અને તેથી ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૫૦૬ હેઠળના ગુનામાં થયેલ દોષિત ઠેરવવું અને સજા રદ કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૭. વડી અદાલતનો ચુકાદો અવલોકન કર્યા પછી, અમને પણ વિશ્વાસ થયો છે કે ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષ સંપૂર્ણપણે ન્યાયસંગત છે.

૧૮. આ અદાલતે લિલ્લુ ઉપનામ રાજેશ અને અન્ય વિ. હરિયાણા રાજ્ય, જેનો અહેવાલ : એ.આઈ.આર. ૨૦૧૩ એસ.સી. ૧૭૮૪ માં પ્રસિદ્ધ થયેલ છે, જેમાં અમારામાંથી એક પક્ષકાર હતો, તે મામલામાં પરિચ્છેદ ૧૧ માં એવો નિર્ધાર કર્યો હતો કે:

૧૧. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ વિ. રામદેવ સિંહ : એ.આઈ.આર. ૨૦૦૪ એસ.સી. ૧૨૯૦ માં, આ સર્વોચ્ચ અદાલતે આ મુદ્દાનો વિચાર કરીને ઠરાવ્યું હતું કે બળાત્કાર સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૧ હેઠળ પીડિતાના મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરે છે. તેથી, અદાલતોએ આવા કેસોમાં કડક અને સખત રીતે વ્યવહાર કરવો જોઈએ. ચૌન હિંસા, માનવત્વહીન બનાવતી ક્રિયા હોવા ઉપરાંત, સ્ત્રીના ગોપનીયતાના અધિકાર અને તેની પવિત્રતા પર ગેરકાયદેસર અતિક્રમણ છે. તે તેના સર્વોચ્ચ સન્માન પર ગંભીર આઘાત કરે છે તથા તેની આત્મગૌરવ અને પ્રતિષ્ઠાને પણ ઠેસ પહોંચાડે છે. તે પીડિતાને અપમાનિત અને હીન બનાવે છે અને જ્યાં પીડિતા નિરાધાર નિર્દોષ બાળકી અથવા અપ્રાપ્તવયની હોય, ત્યાં તે પાછળ ગંભીર આઘાતજનક અનુભવ છોડી જાય છે. બળાત્કારી માત્ર શારીરિક ઈજા જ પહોંચાડતો નથી, પરંતુ સ્ત્રીના સર્વાધિક આદરણીય સ્થાન, અર્થાત તેની મર્યાદા, સન્માન, પ્રતિષ્ઠા અને પાવિત્ર્ય પર પણ અમિટ ઘા મૂકી જાય છે. બળાત્કાર માત્ર સ્ત્રીના વ્યક્તિગત અસ્તિત્વ

સામેનો ગુનો જ નથી, પરંતુ સમગ્ર સમાજ વિરુદ્ધનો ગુનો છે. તે મૂળભૂત માનવ અધિકારો વિરુદ્ધનો ગુનો છે અને સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૧ હેઠળ ખાતરી અપાયેલા સર્વાધિક મૂલ્યવાન મૂળભૂત અધિકારનું પણ ઉલ્લંઘન કરે છે.

૧૯. ઉપરોક્ત અમારા નિષ્કર્ષના પ્રકાશમાં, અમને આ અપીલમાં કોઈ જ સાર નથી જણાતો. અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને તે જ નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨૦. અપીલકર્તા જામીન પર છે. જામીનબોન્ડ રદ કરવામાં આવે છે અને જો સજાનો કોઈ અવશેષ ભાગ બાકી હોય તો તે ભોગવવા માટે તેને તાત્કાલિક અટકાયતમાં લેવામાં આવે.

*This judgment has been translated using AI Tool
– M/s. Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.